



Valsts ieņēmumu
dienests

Informatīvais materiāls

Izmaiņas iedzīvotāju ienākuma nodoklī par ieguldījumu kontiem, procentiem un jauniem neapliekamam ienākumu veidiem



2022. gada 20. oktobrī Saeimā ir pieņemts likums "Grozījumi likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"", kas 2022. gada 31. oktobrī publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" Nr. 211A (OP numurs [2022/211A.4](#)). Grozījumi stājas spēkā 2022. gada 14. novembrī, un atsevišķām normām noteikts cits spēkā stāšanās termiņš.

Būtiskākās izmaiņas:

- **izslēgts** regulējums, kas ierobežoja saimnieciskās darbības izdevumu piemērošanu
- noteikti jauni ar ienākuma nodokli **neapliekamo ienākumu** veidi
- precizēta kārtība, kā sniedzama VID informācija par **ieguldījuma kontu**
- noteikta samazinātas (5 %) likmes piemērošana procentu ienākumam, ja tas izmaksātas nerezidentam – ES/EEZ rezidentam par tādiem finanšu instrumentiem, kuru emisijas ir organizējis Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) uzraudzīts ieguldījumu pakalpojumu sniedzējs
- citi grozījumi

Izdevumu ierobežojuma atcelšana saimnieciskās darbības apliekamā ienākuma noteikšanai

No likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" ir izslēgtas normas, kas noteica ierobežojumus saimnieciskās darbības izdevumiem. No 2022. gada 1. janvāra, nosakot saimnieciskās darbības ar nodokli apliekamo ienākumu, no ieņēmumiem pilnā apmērā atskaita ar saimniecisko darbību saistītos izdevumus.

Jauni ar nodokli neapliekamu ienākumu veidi

Ar nodokli neapliek:

- ienākumu no Piespiedu dalītā īpašuma privatizētajās daudzdzīvokļu mājās izbeigšanas likumā noteiktajā kārtībā atsavinātā zemesgabala, ja minētais zemesgabals ir maksātāja īpašumā ilgāk par 60 mēnešiem (no dienas, kad attiecīgais nekustamais īpašums ir reģistrēts zemesgrāmatā). Grozījumi stājas spēkā 2023. gada 1. janvārī;
- ienākumu, kas gūts, atbrīvojot fizisko personu no parādsaistībām Fiziskās personas atbrīvošanas no parādsaistībām likumā noteiktajā kārtībā. Grozījumus piemēro, sākot ar 2022. gada 1. janvāri;
- ienākumu, kas gūts no kapitāla aktīva atsavināšanas fiziskās personas maksātnespējas procesā, ja fiziskā persona atbrīvota no saistībām saskaņā ar Maksātnespējas likuma [164.](#) pantu. Par šāda ienākuma gūšanas dienu uzskata dienu, kad tiesa pieņēmusi lēmumu par fiziskās personas maksātnespējas procesa izbeigšanu.
Grozījumi attiecināmi uz to fiziskās personas maksātnespējas procesa ietvaros atsavināto kapitāla aktīvu, kas atsavināts pēc normu spēkā stāšanās dienas;
- ar kalpošanu reliģiskajā organizācijā saistīto personificēto izdevumu kompensācijas, kuras sedz reliģiskā organizācija tajā kalpojošam personālam saskaņā ar rakstveidā noslēgto vienošanos, kompensējamo izdevumu veidus un apmērus nosakot tādus pašus kā brīvprātīgā darba veicējam.

Ieguldījumu konta regulējums

Informāciju par atvērto ieguldījumu kontu Valsts ieņēmumu dienestam **sniedz:**

- **ieguldījumu pakalpojumu sniedzējs** (pie kura nodokļu maksātājs ir atvēris ieguldījumu kontu) Kontu reģistra likumā noteiktajā kārtībā, **ja tas ir Kontu reģistra likuma subjekts;**

- **Latvijā reģistrēts** ieguldījumu pakalpojumu sniedzējs **vai** ārvalstīs reģistrēta ieguldījumu pakalpojumu sniedzēja **filiāle Latvijā** (pie kura nodokļu maksātājs ir atvēris ieguldījumu kontu) ne vēlāk kā **līdz gada beigām** Valsts ieņēmumu dienesta noteiktā kārtībā, **ja** attiecīgā **iestāde nav Kontu reģistra likuma subjekts;**

- **nodokļu maksātājs pats** ne vēlāk kā **līdz gada beigām** informē Valsts ieņēmumu dienestu EDS par ieguldījumu konta statusa piešķiršanu kontam, **ja** ieguldījumu pakalpojumu sniedzējs (pie kura nodokļu maksātājs ir atvēris ieguldījumu kontu) **nav Latvijā reģistrēts** ieguldījumu pakalpojumu sniedzējs **vai** ārvalstīs reģistrēta ieguldījumu pakalpojumu sniedzēja **filiāle Latvijā**, norādot:

- ✓ ieguldījumu pakalpojumu sniedzēja juridisko nosaukumu, reģistrācijas numuru, reģistrācijas valsti;
- ✓ atvērtā ieguldījumu konta numuru (numurus, ja ieguldījumu kontu nav iespējams nepārprotami identificēt, pamatojoties tikai uz vienu konta numuru).

Valsts ieņēmumu dienests nodrošina nodokļu maksātājam iespēju pēc pieprasījuma gūt informāciju par visiem nodokļu maksātāja ieguldījumu kontiem, par kuriem Valsts ieņēmumu dienests ir informēts.



Informāciju par ieguldījuma konta statusu (brīvā formā) var iesniegt vai pieprasīt izziņu var EDS sadaļā "Sarakste ar VID".

5 % likme nerezidenta (ES/EEZ rezidenta) ienākumam no procentu maksājumiem

Ar nodokli apliekamajam **procentu** (procentiem pielīdzināmajam) **ienākumam**, no kura šā ienākuma izmaksātājs — Latvijas rezidents — atbilstoši likumam ietur nodokli ienākuma izmaksas vietā, tiek piemērota **piecu procentu** likme, **ja** ir izpildīti **visi** minētie **nosacījumi**:

- izmaksa ir veikta ar ieguldījumu pakalpojumu sniedzēja, tai skaitā centrālā vērtspapīru depozitārija, starpniecību par tādu finanšu instrumentu, kura emisijas organizētājs ir ieguldījumu pakalpojumu sniedzējs, kuru uzrauga atvasināta publiska persona, kas regulē un uzrauga finanšu tirgus un to dalībniekus;
- saņēmējs ir citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents, kurš nav saimnieciskās darbības veicējs;
- attiecīgais finanšu instruments nav iekļauts publiskajā apgrozībā.¹

Ienākuma saņēmēja rezidence tiek noteikta, pamatojoties uz klienta paša apliecinājumu, kas sniegts ieguldījumu pakalpojumu sniedzējam vai ar centrālā vērtspapīru depozitārija starpniecību saskaņā ar pienācīgas pārbaudes procedūru automatiskās informācijas apmaiņai par finanšu kontiem.²

Citi grozījumi

Veikti precizējumi attiecībā uz izmaksātāja pienākumu ieturēt nodokli izmaksas vietā no procentu ienākuma, proti, ienākuma izmaksātājs **neietur** nodokli ienākuma izmaksas vietā **no procentu** ienākuma, **kas izmaksāts ieguldījumu kontā**.³ Procentu ienākumiem, kas saņemti ieguldījumu kontā, piemēro nodokli, kad līdzekļi tiek izņemti no ieguldījumu konta un izmaksa no konta pārsniedz tajā iemaksāto summu.

Ienākumu veidu kodi paziņojumā par fiziskajai personai izmaksāto ienākumu

Par **procentu** ienākumu, **kas izmaksāts ieguldījumu kontā**, paziņojumā par fiziskajai personai izmaksātajām summām norāda ienākuma veida kodu **2019**.

Par ienākumu, kas gūts, atbrīvojot fizisko personu no parādsaistībām Fiziskās personas atbrīvošanas no parādsaistībām likumā noteiktajā kārtībā, ziņo ar kodu **3047**.

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 03.11.2022.

Materiāls pēdējo reizi aktualizēts: 19.01.2023.

¹ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 15.panta 7.² daļa.

² Turpat, 15.panta 7.³ daļa.

³ Turpat, 17.panta desmitās daļas 13. punkts.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt [Elektroniskās deklarēšanas sistēmas](#) sadaļā "Sarakste ar VID"